EFF'S SURVEILLANCE SELF-DEFENSE

KUJILINDA KWENYE MITANDAO YA KIJAMII

https://ssd.eff.org/en/about-surveillance-self-defense

ELECTRONIC FRONTIER FOUNDATION

LOCALIZATION LAB

Mitandao ya kijamii ni miongoni mwa wavuti maarufu zaidi kwenye mtandao. Facebook, TikTok na Instagram zina watumiaji zaidi ya bilioni moja. Kwa ujumla, mitandao ya kijamii ilianzishwa kwa kusudi la kushiriki machapisho, picha na habari za kibinafsi. Vile vile, imekuwa majukwaa ya kupanga mambo na kuzungumza. Shughuli zozote kati ya hizi zinaweza kutegemea faragha na matumizi ya jina au akaunti bandia.

Kwa hiyo, ni muhimu kuzingatia maswali yafuatayo unapotumia mitandao ya kijamii: *Je, ninawezaje kujilinda ninapotumia mitando hiyo? Faragha yangu ya msingi? Utambulisho wangu? Watu ninaowafahamu na ninaoingiliana nao? Je, ni taarifa gani ninayotaka kuweka faragha na ninataka kuiweka faragha kutoka kwa nani?*

Kulingana na hali yako, unaweza kuhitaji kujilinda dhidi ya mtandao huo wa kijamii, dhidi ya watumiaji wengine wa mtandao huo au yote mawili.

Vidokezo vya Kuzingatia Unapofungua Akaunti

- Je, ungependa kutumia **jina lako halali**? Baadhi ya wavuti za mitandao ya kijamii zina kile kinachofahamika kama "sera ya jina halisi", lakini sera hizo zimelegea kwa muda. Ikiwa hutaki kutumia jina lako halali wakati wa kujisajili kwenye wavuti ya mitandao ya kijamii, usifanye hivyo. Ukichagua kujisajili kwa kutumia jina lingine linalojulikana, zingatia ni nani anayekujua kwa jina hili na ikiwa ina maana kwako kuonekana kwenye tovuti hii ukitumia jina hilo.
- Unapojisajili, usitoe maelezo zaidi ya yale yanayohitajika. Ikiwa ungependa kuficha utambulisho wako, tumia **barua pepe tofauti**na uepuke kutoa **nambari yako ya simu**. Maelezo haya yote mawili yanaweza kukutambulisha kibinafsi na yanaweza kuunganisha akaunti tofauti. Huduma kadhaa hutoa anwani za barua pepe zinazoweza kutumika kwa muda kwa madhumuni haya. Unaweza pia kutumia barua pepe ya matumizi ya mara moja, ambayo wakati mwingine huitwa majina ya bandia, ambayo hutengeneza anwani ya barua pepe ya nasibu, kama vile "RTkIotoi@emailservice.com," na kisha kusambaza barua pepe hizo kwenye akaunti yako halisi. Baadhi ya huduma za barua pepe hutoa lakabu hizi bila malipo. Kumbuka kwamba kwa huduma hizi mbili za barua pepe za muda au majina bandia, unazipa kampuni hizi ufikiaji wa data yoyote inayopitia kwenye mifumo yao.
- Kuwa mwangalifu unapochagua **picha ya wasifu**. Mbali na data jumla ambayo inaweza kujumuisha wakati na mahali picha ilipigwa, picha yenyewe inaweza

kutoa maelezo fulani. Kabla ya kuchagua picha, uliza: ilipigwa nje ya nyumba yako au mahali pa kazi?Je, kuna anwani au alama za barabarani zinazoonekana? Hata maelezo madogo kabisa, kama vile mwangaza ulionaswa kwenye picha, yanaweza kufichua sehemu tambulishi za kipekee za eneo ambalo picha hiyo ilipigiwa.

- Fahamu kuwa **anwani yako ya IP** inaweza kuwa iliingizwa kwenye kumbukumbu wakati wa usajili.
- Chagua **nywila dhabiti**na, ikiwezekana, wezesha **uthibitishaji wa hatua mbili**.
- Jihadhari na maswali ya kurejesha nywila yako kama vile "Ulizaliwa katika mji gani?" au "Jina la mnyama kipenzi wako ni lipi?" kwa sababu majibu yao yanaweza kupatikana kutoka kwenye maelezo yako ya mitandao ya kijamii. Unaweza kutaka kuchagua majibu ya kurejesha nywila ambayo ni ya uwongo. Njia moja nzuri ya kukumbuka majibu ya maswali ya kurejesha nywila, ikiwa utachagua kutumia majibu ya uongo ili kuongeza usalama, ni kuandika majibu uliyochagua katika kidhibiti cha nenosiri. Vidhibiti vingi vya nywila vina maeneo pamoja na vitambulisho vya kuingia kwenye akaunti vilivyohifadhiwa ambapo unaweza kuhifadhi madokezo kama haya.
- Tovuti mpya za mitandao ya kijamii zilizozinduliwa hivi majuzi huenda zisiwe na ulinzi mwingi wa usalama au faragha, huenda zisitoe vidhibiti dhabiti vya kusimamia na zinaweza kubadilisha sera ya faragha mara nyingi zaidi kuliko wavuti ambazo zimekuwepo kwa muda mrefu. Hii haimaanishi kwamba unapaswa kuepuka kabisa mtandao mpya wa kijamii, lakini kumbuka kuwa tovuti inaweza kukosa vipengele vya msingi vya usalama ambavyo umezoea kuvitumia. Kwa mfano, baadhi ya mitandao ya hivi majuzi zaidi ya kijamii, kama vile Mastodon, hutumia teknolojia tofauti kabisa na inahitaji mbinu tofauti kudhibiti faragha na usalama wako.

Angalia Sera ya Faragha ya Tovuti ya Mitandao wa Kijamii

Taarifa zilizohifadhiwa na wahusika wengine zinategemea sera zao wenyewe na zinaweza kutumika kwa madhumuni ya kibiashara au kushirikiwa na makampuni mengine, kama vile makampuni ya utangazaji. Ingawa kusoma sera za faragha ni jambo lisilowezekana kabisa, unaweza kutaka kusoma sehemu zinazoelezea jinsi data yako inavyotumiwa, inaposhirikiwa na washirika wengine, jinsi kampuni inavyoshughulikia kufuta akaunti yako ikiwa hutaki kuitumia tena na jinsi shirika hilo linavyojibu maombi kutoka kwa mamlaka ya utekelezaji wa sheria.

Tovuti za mitandao ya kijamii kwa kawaida ni biashara za kupata faida na mara nyingi hukusanya taarifa nyeti zaidi ya zile ulizotoa kwa uwazi—mahali ulipo, ni mambo gani

yanayokuvutia na matangazo unayopendelea, tovuti zingine ulizotembelea (k.m kupitia kwa kitufe cha "Ulizopenda"). Zingatia kuzuia vidakuzi vya watu wengine na kutumia viendelezovya kuvinjari vya kuzuia ufuatiliaji ili kuhakikisha kuwa taarifa zisizo za lazima hazisambazwi kwa watu wengine kwa urahisi.

Badilisha Mipangilio yako ya Faragha

Hasa, badilisha mipangilio ya chaguo-msingi. Kwa mfano, ungependa kushiriki machapisho yako na umma au na kikundi maalum cha watu pekee? Je, watu wanapaswa kukupata kwa kutumia anwani yako ya barua pepe au nambari ya simu? Je, ungependa eneo lako lishirikiwe kiotomatiki?

Ingawa kila mfumo wa mitandao ya kijamii una mipangilio yake ya kipekee, unaweza kupata ruwaza fulani.

- **Mipangilio**ya faragha mara nyingi hujibu swali la: "Je, nani anaweza kuona nini?" Hapa pengine utapata mipangilio inayohusu chaguo-msingi za hadhira (“ya umma,” “marafiki wa marafiki,” “marafiki pekee,” n.k.), eneo, picha, maelezo ya mawasiliano, kuwataja wengine kwenye chapisho na kama watu wanaweza kupata wasifu wako katika sehemu ya utafutaji.
- **Mipangilio ya usalama**(wakati mwingine hutajwa kama "**ulinzi**") pengine itahusiana zaidi na kuzuia/kuzima akaunti nyingine na kama unataka kuarifiwa ikiwa kuna jaribio lisiloidhinishwa la kuidhinisha akaunti yako. Wakati mwingine utapata mipangilio ya kuingia katika akaunti—kama vile uthibitishaji wa hatua mbili na barua pepe/nambari ya simu mbadala—katika sehemu hii. Nyakati nyingine, mipangilio hii ya kuingia katika akaunti itakuwa katika mipangilio ya akaunti au sehemu ya mipangilio ya kuingia katika akaunti pamoja na chaguo za kubadilisha nywila yako.

Tumia fursa ya ukaguzi wa usalama na faragha "**.** "Facebook,Googlena wavuti zingine kuu hutoa vipengele vya "ukaguzi wa usalama". Miongozo hii ya mtindo wa mafunzo hukuelezea mipangilio ya kawaida ya faragha na usalama katika lugha rahisi na ni kipengele bora kwa watumiaji.

Kwenye simu yako, huenda ukalazimika kuondoka kwenye programu yenyewe na kuingia kwenye mipangilio ya simu yako ili kuchunguza ni sehemu gani za data na vipengele vya simu yako ambavyo programu inaweza kufikia. Zima ufikiaji wote usio wa lazima kwa vitu kama vile mahali, picha, anwani na kitu kingine chochote ambacho si muhimu kabisa ili programu ifanye kazi. Vile vile, ni wazo nzuri kuzima mpangilio wa kitambulisho cha tangazo wa kifaa chako ambacho huruhusu programu zote kukufuatilia.

Hatimaye, kumbuka kwamba mipangilio ya faragha inaweza kubadilika. Wakati mwingine, mipangilio hii ya faragha huwa dhabiti zaidi na kuwa maalum na wakati mwingine sivyo. Angalia mabadiliko haya kwa karibu ili uone kama taarifa yoyote ambayo kwa wakati mmoja ilikuwa ya faragha itashirikiwa au kama mipangilio yoyote ya ziada itakuwezesha kudhibiti zaidi faragha yako.

Tenganisha Wasifu Tofauti

Kwa wengi wetu, ni muhimu kutenganisha vitambulisho tofauti vya akaunti. Hii inaweza kutumika kwenye wavuti za kuchumbiana, wasifu wa kitaaluma, akaunti zisizojulikana na akaunti katika jumuiya mbalimbali.

Nambari za simu na picha ni aina mbili za habari ambazo unapaswa kufuatilia kwa makini. Picha, haswa, zinaweza kuunganisha kwa siri akaunti unazonuia kutenganisha. Hili ni tatizo la kawaida linalotokea sana kwenye tovuti za kuchumbiana na wasifu wa kitaaluma.

Ikiwa ungependa kudumisha hali ya kutokujulikana kwako au kutenganisha utambulisho wa akaunti fulani kutoka kwa nyingine, tumia picha ambayo hutumii *mahali popote pengine* mtandaoni.

Tumia kipengele cha utafutaji wa maelezo ya picha cha Google ili kuthibitisha tena ikiwa huna uhakika ni wapi umetumia picha. Tumia huduma ya kukagua jina la mtumiaji kuchanganua programu nyingi mara moja ili kujua kama umetumia jina la mtumiaji hapo awali mahali pengine na ukasahau. Ukigundua kuwa moja ya sehemu hizi za taarifa iko mahali ambapo hukutarajia, usiogope na usihofu. Fikiria hatua kwa hatua: badala ya kujaribu kufuta taarifa zote zinazokuhusu kwenye mtandao, zingatia sehemu maalum za taarifa, mahali zilipo na unachoweza kufanya juu ya sehemu hizo za taarifa.

Fahamu Mipangilio ya Vikundi vya Facebook

Vikundi vya Facebookvinazidi kuwa mahali pa shughuli za kijamii, utetezi na shughuli zingine ambazo zinaweza kuwa nyeti, lakini mipangilio ya kikundi inaweza kutatanisha. Pata maelezo zaidi kuhusumipangilio ya faragha ya kikundinaushirikiane na wanakikundi ili kuhakikisha kuwa vikundi vya Facebook vinasalia kuwa salama na faragha.

Suala la Faragha Linahitaji Ushirikiano wa Pamoja

Usibadilishe mipangilio na tabia yako ya mitandao ya kijamii. Chukua hatua ya ziada ya kuzungumza na marafiki zako kuhusu data inayoweza kuwa nyeti mnayofichua kuhusu kila mmoja wenu mtandaoni. Hata kama huna akaunti ya mitandao ya kijamii au hata kama utajiondoa kutoka kwenye machapisho, marafiki bado wanaweza kukutambua bila kukusudia, kuripoti eneo lako na kufanya uhusiano wao na wewe uwe wa umma. Kulinda faragha inamaanisha sio tu kujitunza wenyewe, lakini pia kutunza kila mmoja.